

ערכים בחזונות בתי ספר: ממצאים מניתוח תוכן חזונות בתי ספר והשוואתם לנתוני האקלים

ליאת אקרמן,
עבודת התזה בכתבה בהנחיית ד"ר אלה דניאל

הפעבדה להתפתחות חברתית
Social Development Lab

שיטה: חזונות נדגמו 99 בתי ספר מרחבי הארץ מתוך אתרי האינטרנט. באמצעות דגימה אקראית של מוסדות חינוך תוך שמירה על יחס הזרם החינוכי- בתי ספר ממלכתיים (70% מכלל בתי הספר) וממלכתיים דתיים (30% מכלל בתי הספר). במדד הסוציאקונומי (10-1) ממוצע בתי הספר עמד על 4.11 וסטיית התקן 2.64.

כלים:

1. החזונות קודדו באמצעות הליך פיענוח סקסיים קוונטיסנטי (Syed & Nelson, 2015).
2. אקלים והישגים: סקרי ומבחני מצי"ב מאתר ראמ"ה (רשות ארצית למדידה והערכה במשרד החינוך)
3. מעמד סוציו-אקונומי: מדד הטיפוח (פורסם על ידי משרד החינוך)

סקירת ספרות:

- o חזון בית ספרי הינו מסקר מוצהר בעל חשיבות רבה לבעלי העניין בבית הספר (Stemler & Bebell, 2013) ולחזון אפקטיבי השפעות חיוביות רבות (Strange & Mumford, 2005).
- o ערכים הם מטרות רצויות, אשר מגדירות מה נכון ונחשק לאנשים, ארגונים ואף מדינות. הם משמשים כעקרונות המנחים את הבחירות וההתנהגות לאורך זמן ובמצבים שונים (Schwartz, 1992).
- o בתי ספר נבדלים זה מזה מבחינת הערכים אותם הם מייצגים (Daniel, Hoffman-Towfigh, & Knafo, 2013).
- o תהליך העברת הערכים לילדים מתבצע דרך הבנת הערך וקבלתו (Grusec & Goodnow, 1994).
- o בתי ספר לוקחים חלק בתהליך הסוציאליזציה ותורמים להקניית ערכים (Berson, & Oreg, 2016).

תמה 2: ערכים שקיבלו פירוט בחזונות

תמה 1: אילו מוטיבציות נמצאות בחזונות ואילו נעדרות ממנו?

"בית הספר שואף לבסס את הרגלי הלימוד הבסיסיים של התלמיד ולשפר את הישגי התלמידים במקצועות הלימוד השונים"

"אנו רואים בהורים שותפי חינוך ביצירת דיאלוג משמעותי המביא את התלמידים להישגים מיטביים"

" בית הספר יפתח תרבות של למידה ויכוון ללמידה משמעותית שתאפשר השגת הצלחות אקדמיות בקרב המורים והתלמידים"

נמצא בחזונות

יצירתיות, סקרנות, צדק חברתי שיוויון, קבלה ודאגה לשלומם של כלל בני האדם, אדיקות, כבוד למסורת, מצויינות, הצלחה, שאפתנות

"התפיסה החינוכית בשילוב התקשוב: מורים - הקמת מאגרי מידע ושעורים בביה"ס ושיתוף מידע עם גורמים חיצוניים. כל מורי ביה"ס יהיו מתוקשבים וישתמשו במחשב ככלי לפדגוגיה. שימוש בפורומים כיתמים לשם דיונים. כל תלמידי ביה"ס ישלטו במיומנויות התקשוב הבסיסיות. תלמיד ביה"ס ידע להשתמש במידע ברשת בחיפוש מידע, מיון, סינון, מיוזג ועיבוד מידע. תלמיד ביה"ס ישתמש בפורום לחיבור ודיונים. תקשורת כל קהילת ביה"ס תהיה דרך המחשב. שימוש בתוכנת המחשב ככלי המשקף את התנהגות והישגי התלמיד"

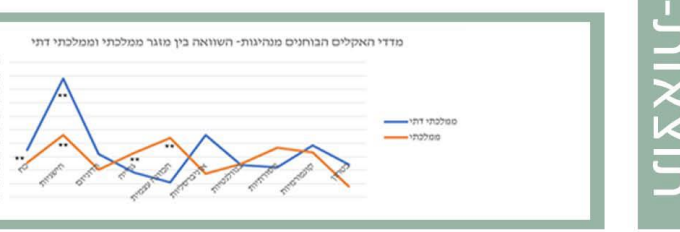
נעדר מהחזונות

חופש, בחירה אישית של מטרות, כבוד עצמי, עצמאות, חדות עם הטבע, עולם של יופי, רוחב אופקים, חכמה, עולם של שלום והרמוניה פנימית ענווה, מתינות

השוואת בולטות הערכים

- o סדר חשיבות הערכים בחזונות בתי הספר נמצא דומה לסדר חשיבות הערכים האישיים עליהם מדווחים אנשים בעולם (ספירמן $\rho = .78$)
- o נמצאו הבדלים בדירוג הערכים לפי מגזרים:
- בתי ספר ממלכתי דתיים דירגו גבוה יותר את הערך מסורתיות ונמוך יותר את הערך אוניברסליות בהשוואה לבתי ספר ממלכתיים.
- בתי ספר המדורגים נמוך במדד הסוציאקונומי דירגו גבוה יותר את הערך גריה ונמוך יותר את הערך אוניברסליות בהשוואה לבתי ספר המדורגים גבוה במדד הסוציאקונומי.
- o נמצא מספר מועט של קשרים בין הערכים בחזונות בתי הספר למדדי האקלים.
- o לא נמצאו כלל קשרים בין הישגים הלימודיים לערכים המוצהרים בחזונות בתי הספר.

Bebell, D., & Stemler, S. (2013). The school mission statement: Values, goals, and identities in american education Routledge.
 Berson, Y., & Oreg, S. (2016). The role of school principals in shaping children's values. Psychological Science, 27(12), 1539-1549.
 Daniel, E., Hofmann-Towfigh, N., & Knafo, A. (2013). School values across three cultures. Sage Open, 3(2), 2158244013482469.
 Grusec, J. E., & Goodnow, J. J. (1994). Impact of parental discipline methods on the child's internalization of values: A reconceptualization of current points of view. Developmental Psychology, 30(1), 4.
 Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. Advances in Experimental Social Psychology, 25, 1-65.
 Strange, J. M., & Mumford, M. D. (2005). The origins of vision: Effects of reflection, models, and analysis. The Leadership Quarterly, 16(1), 121-148.
 Syed, M., & Nelson, S. C. (2015). Guidelines for establishing reliability when coding narrative data. Emerging Adulthood, 3(6), 375-387.

תוצאות פרק איכותיות